

Posudek školitelky k diplomové práci

Jméno diplomantky: Tereza Bártová

Téma práce: Ochrana dětí v mezinárodním uprchlickém právu

Rozsah práce: 62 stran textu

Datum odevzdání práce: červen 2017

Aktuálnost (novost) tématu, náročnost tématu

Dětem-uprchlíkům paradoxně není v odborné literatuře v posledních cca třech letech věnováno tolik pozornosti, jako jim bylo věnováno v letech dřívějších. To je dáno především tzv. uprchlickou, resp. migrační krizí v Evropě, která zapříčinila, že se více pozornosti věnuje uprchlictví obecně. O uprchlictví je vedena živá debata jak na poli akademickém, tak ale i na poli politickém. Téma dětí-uprchlíků je sice upozaděno, nicméně nezmizelo, akcentována je především situace tisíců dětí bez doprovodu, které do zemí Evropské unie (dále jen EU) v letech 2015 a 2016 přišly. Řada z nich je nezvěstných a panuje obava, že jsou obchodované a pravděpodobně zneužívané. Do této debaty vstoupila diplomantka se svým zaměřením práce.

Je tedy zřejmé, že téma její práce je tématem aktuálním. Zároveň je zřejmé, že jde o téma, které patří k obtížnějším. Nejen že musí autorka provést podrobné zkoumání primárních i sekundárních pramenů, projevit schopnost analýzy a vlastního úsudku, musí ale také zároveň kriticky zhodnotit prameny, z nichž vychází. Nemálo z nich totiž může být ovlivněných osobními postoji těch, kdo je píší. Jde každopádně o téma, které je pro diplomovou práci vybrané vhodně. Výsledky diplomantčina bádání jsou také do budoucna uplatnitelné, zejména důraz na nejlepší zájem dítěte je příspěvkem do debaty.

V české právní literatuře se tématu autoři věnují jen okrajově. V zahraniční literatuře se jí věnuje více publikací, autorka je povětšinou zmiňuje.

Hodnocení práce (kritéria hodnocení práce, splnění cíle práce, samostatnost při zpracování tématu, logická stavba práce, práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací, hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu), úprava práce (text, grafy, tabulky), jazyková a stylistická úroveň)

Co se týče formální stránky, autorka zpracovává téma velmi zdařile. Využívá zahraniční i domácí literaturu, i vlastní úvahy. Výběr literatury považuji za dobrý, umožňuje autorce text zpracovat; práce s ní je dobrá, poznámkový aparát je adekvátní. Práce je psána čtivě, odborným jazykem. Přesto, že prošel jazykovou korekturou, není text bezchybný. Namátkou na str. 1 „potřebou“ namísto „potřebnou“, na téže straně dva odlišné fonty v poznámce pod čarou, na str. 3 v druhé větě textu chybí slovo – obecně úvod působí ne zcela upraveně, na s. 13 slova „Evropská unie“ napsaná s „U“, na s. 23 nevím, zda by namísto „nevyčerpávajícího“ seznamu nebylo lepší nějaké slovo jiné, v poznámce pod čarou č. 43 chybí slovo, v poznámce pod čarou č. 70 je uveden „čl. 204“, který není jasný, k čemu se vztahuje (patrně tam byl ponechán omylem), v poznámce pod čarou č. 106 velké písmeno u pojmu dočasná ochrana, na s. 10 je na konci znenadání věta „UNHCR působící až do současnosti“, která do textu nepatří. Z formálního hlediska diplomová práce v zásadě splňuje kritéria kladená na tento druh vědecké studie.

Co se týče stránky obsahové, práce je členěna do úvodu, čtyř kapitol a závěru. Včleněn je obsah a seznam použité literatury, práci usnadňuje i seznam zkratk. Práce je zpracována s využitím primárních pramenů i sekundárních zdrojů. Za cíl si diplomantka klade získání odpovědí na otázky, zda a jakým způsobem ovlivňuje Úmluva o právech dítěte postavení dítěte uprchlíka a jakou roli hraje nejlepší zájem dítěte.

Osnova odpovídá vytyčeným otázkám, je z ní zřejmé, jak postupovala ve svých úvahách a poskytuje adekvátní opěrné body pro rozbor problematiky. První, obecnější část je podle mého názoru propracovanější než část druhá. V první je vidět, že autorka své úvahy dokázala po analyzování rozpracovat a usadit do nové struktury, v druhé postupuje po struktuře popisné – a popisnou zůstává na mnoha místech i v textu.

Mám některé drobnější poznámky v textu, s autorkou jsme ale o práci hovořily, takže jsme si řadu věcí vyjasnily již v průběhu psaní. Na s. 14 autorka cituje Ciaru Smyth a hovoří o tom, že měla Úmluva o právním postavení uprchlíků původně za úkol chránit především osoby prchající před totalitními režimy, chtěla bych se zeptat, zda s tímto tvrzením diplomantka souhlasí a zda by byla schopna svůj souhlas či nesouhlas opřít o primární zdroj. Na s. 17 uvádí, že existují i jiné než politické důvody, pro které jsou děti nuceny opustit své domovy, a tyto jsou *nově* řazeny pod pojem „společenská vrstva“. Co tím diplomantka míní? Znamená, že byla Úmluva měněna? Na s. 38 se autorka věnuje aplikaci pozastavující klauzule, je možné, že bychom mezi důvody mohli zařadit i zletilost? Za jakých okolností? U zpracování principu *non-*

refoulement mi chybí specifický důraz na otázku dětí-uprchlíků (s. 41). Diplomantku poprosím o odpovědi na tyto otázky v průběhu obhajoby poté, co odpoví na v závěru položenou otázku.

Doporučení práce k obhajobě, navržený klasifikační stupeň a připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Autorka prokazuje velmi dobrou znalost dokumentů a literatury. Předložená práce naplňuje kritéria kladená na diplomovou práci, je dobře zpracovaná, napsána odborným jazykem, vybavena poznámkovým aparátem a seznamem literatury. Práci proto doporučuji k obhajobě, a předběžně, s výhradou průběhu obhajoby, ji hodnotím jako velmi dobrou.

Ráda bych se diplomantky zeptala na tuto otázku:

1. Jak je možné promítat nejlepší zájem dítěte do právní úpravy navracení osob v případě neudělení ochrany?
2. Je zde nějaká specifická ochrana dětí-uprchlíků, které se ocitnou na lodi převážející je přes Středozemní moře? Hraje tu Úmluva o právech dítěte větší roli, či je jejich pozice upravena příslušnými instrumenty?

V Praze dne 10. 9. 2017

JUDr. Věra Honusková, Ph.D.